

Bikavėnų kaimo (Jurbarko r.) bažnyčia ir kapinės. Danutės Mukienės nuotrauka

(Atkelta iš 27 p.)

istoriko Pišelio (Pichel Ch. L. T.) monografijoje „Žemaitija“, Kaunas, 1991. /27_{53 p.}/, kurioje rašoma: „Kai Žemaitijos vyresnieji emė reikšti pasipiktinimą karaliaus kataliko sąjungininkais, Mindaugas naudojo katalikų Bažnyčios politikos nustatyta juridine teise, kad Žemaitija esanti niekieno nepripažinta valstybė. Jis ... dalį Žemaitijos užleido Livonijos ordinui. Šį įsakymą lydėjo kitas, kuriuo jis asmeninį patarėją Livonijos vyskupą Kristijoną apdovanojo žemės plotais.“ Nemažai duomenų apie tai pateikė ir garsus istorikas Zenonas Ivinskis /10/. Jis anksčiau už Pišelį rašė: „1255 metų dovanojimu esą Mindaugas Livonijos ordinui užrašęs sėlių žemę – Sėlą (Selonia). Po dviejų metų esą Mindaugas toliau Livonijos ordinui užrašęs Karšuvą, Nadruvą ir kai kurias Žemaitijos sritis. Dar po dviejų metų (1259) Mindaugo vardu buvo sudarytas naujas dovanojimų dokumentas. Juo buvo užrašytos įvairios Sūduvos sritys, visa Žemaitija, (į kurią Ordinas jau porą dešimtmečių taikėsi,

B. J.) ir Skalva“. Apie Mindaugo dotacinius dokumentus rašė ir Tomas Baranauskas, Gintautas Zabiela /4/. Beje, su tuo iš esmės sutinka ir prof. A. Bumblauskas taip vadinamojoje jo „paveikslėlių istorijoje“ (A. Bumblauskas, „Senosios Lietuvos istorija 1009–1795“, R. Paknio leidykla, 2005), teigdamas, kad: „Mindaugas mainais už karūną atidavė Žemaitiją Livonijos ordinui“ /5_{52 p.}/ ir „mainais už žemaičių karūną gavo Mindaugas, ...“ /5_{216 p.}/.

Vaidžiai Mindaugo pasidavimą kryžiuočiams apibūdino poetas Justinas Marcinkevičius /22/, Dausprungo žodžiais jo broliui (Mindaugui):

„...O tie svečiai?
Jie tyčiojosi iš tavęs ir mūsų,
Iš mūs kalbos, dievų ir papročių,
Iš mūs drabužių ir apsiėjimo.
Tu Lietuvą išleidai į pasaulį,
Apvilkęs vargšę svetimu rūbu.
Tu į krūtinę jai įdėjai pikta,
Negerą dievą. Pirkdamas karūną,
Tu iš tikrųjų Lietuvą parduodi...“

Pasaulio ir Lietuvos visuomenė nuo senų laikų buvo ir tebėra klaidinamos įvairiomis istorijos klastotėmis. Prie to kryptingai vedė vokiečių istoriko Augusto Ludwigo Schlözerio sukurpta Lietuvos istorijos modelio: „su Mindaugo laikų, Krėvos sutarties ir Liublino unijos akcentais bei Lietuvos valstybingumo būklę įvardijančiomis sąvokomis“ samprata. Taip rašė ne kas kitas, o pats prof. Alfredas Bumblauskas ką tik minėtoje knygoje /5_{7 p.}/.

Galima manyti, kad dėl to buvo suklaidinti senesniųjų kartų Lietuvos istorikai, tarp jų ir Simonas Daukantas, Zenonas Ivinskis, Adolfas Šapoka. Bet kuo pateisinti šiuolaikinių Lietuvos „istorikų elitą“, kaip kokios „užburtos panacėjos“ tebesilaikantį jau prieš 225 metus paskelbtos minėtojo vokiečių istoriko „teorijos-klastotės“, kurią, beje, uoliai palaikė daugelis tų laikų Lietuvos ne-draugų lenkų istorikų! Ko gero, tuo pačiu pagrindu dar XIX a. rusų-ukrainiečių istorikai Ilovaiskis ir Antonovičius sukūrė hipotezę, kad Lietuvos valstybė buvusi sukurta Mindaugo /2/. Tos hipotezės niekaip negali atsikratyti nei prof. Edvardas Gudavičius /9/, nei gausūs jo pa-

Medvėgalio (Šilalės rajonas) apylinkės.
Danutės Mukienės nuotrauka

sekėjai, tarp kurių bene uoliausiu dera vadinti prof. Alfredą Bumblauską. Galima tik įtarti, kad prof. E. Gudavičius, vykdydamas užsienio veikėjų vadovaujamo Vydūno fondo užsakymą paruošti knygą „Lietuvos istorija nuo seniausių laikų iki 1569 m.“, I tomas, Vilnius, 1999 /9/ „neįstengė“ išsukti iš Lietuvos nedraugiškų šalių istorikų paliktų giliai įmintų vėžių, o kiti tokios politikos laikosi pataikaudami „bosui“. Daugiau tikėtina versija – Lietuvos istorikų bandymas prisiderinti prie įtakingų politinių veikėjų nuomonės.

Ryžtingas žemaičių pasipriešinimas pirmiausia Livonijos ordinui, o vėliau ir kryžiuočiams, Mindaugo valia lyg ir jų nuosavybe tapusiems, nepaprastai įsiutino agresorius. Neįstengdami jėga užvaldyti atkakliausiai pasipriešusių paskutiniųjų pagonių, jie ėmėsi ir kitokios taktikos: pasitelkus jėzuitų ordiną buvo sugalvotas naujo tipo propagandinis karas. Žinodami, kad Žemaitija neturėjo savų rašytinių šaltinių, jėzuitai, kaip uolūs popiežiaus skelbtų „kryžiaus karų“ prieš pagonis rėmėjai, įniko naikinti bet kokius dokumentus apie Žemaitiją. Taip rašoma minėtoje Pišelio monografijoje /27/. Kryžiuočių skatinami jėzuitai siekė ištrinti net mažiausią Žemaitijos paminėjimą rašytiniuose istorijos šaltiniuose ir kitokioje literatūroje, tuo siekdami užmarštin nuklampinti savo istorijos nerašančios šalies vardą. Tuo pasinaudojo ir vokiečių istorikai „dievo vardu“ maskuodami Kalavijuočių ir Kryžiuočių ordiną pagoniškiems kraštams darytas niekšybes: masiškas pagonių žudynes, prievartavimus, belaisvių kankinimus, plėšikavimus. Nuo to laiko Livonijos kronikose beveik nebenaudojamas ankstesniuose šaltiniuose vartotas net paniekinamas žemaičių vadinimas „saracens“. Aktyviausiai latvių ir estų kolonizavimui priešintis padėję žemaičiai vadinami bendru pavadinimu „lettons“ ar „litovini“. Tokia jėzuitų veikla ypač suaktyvėjo po 1566 m., kai jiems buvo leista laisvai įsikurti Lenkijoje. Manau, kad tokią politiką tinka vadinti suokalbio prieš istorinę tiesą politika. Ją aiškiai demaskavo minėtasis Ch. L. T. Pišelis. Tai, ko gero, pirmoji priežastis, dėl kurios jis taip koneveikiamas.

Prof. A. Bumblauskas minėtoje paskaitoje Telšiuose ir pokalbiuose su klausytojais kaip įmanydamas niekino Ch. L. T. Pišelio knygą „Žemaitija: nežinoma istorijoje“, Klaipėda, 2007 /28/, (antrasis anksčiau minėtos Pišelio monografijos leidimas) ir jos autorių. Tą knygą „žymusis mūsų istorikas“ vadino „viena iš tisa nesąmone, tiesiog falsifikatu“, o atsakydamas į „Irytas.lt“ klausimą „Gal galite pateikti pavyzdžių?“ teigė: „Tarkim, nėra buvę tokių personažų, kaip Rimgaudai. Nėra buvę tokių kautynių su Batijaus sūnumi. Nėra jokios žemaičių karalių dinastijos ir t. t. Toje knygoje iki pat 60 puslapio nėra nė vieno tikro fakto.“

Esu įsitikinęs, kad **neigti Ringaudą (ar Ringaudą pagal kitus šaltinius) istoriškumą gali tik aršūs suokalbio prieš istorinę tiesą šalininkas**. Net lenkų istorikas H. Paškevičius (Paszkievicz) tvirtino atsekęs Ringaudą dinastiją Lietuvos XIII a. istorijoje su vieninteliu Lietuvos karaliumi Mindaugu /25/. Paškevičiaus duomenų autentiškumui pritarė šiuolaikinis Oksfordo universiteto istorikas, išėjęs iš Lietuvos, prof. Mykolas Giedraitis savo Baltų apyaušrio (BALTIC DAWN) tyrinėjimų aprašyme /7/. Mano apie Ringaudą surinktus duomenis galima rasti internete: www.samogit.lt arba http://www.samogit.lt/Samogitia_turinys/2010_2.htm/ /11/. Plačiau apie tai diskutuoti trumpame straipsnyje nėra galimybės, bet negaliu praleisti pro ausis teiginio, kad „Toje knygoje iki pat 60 puslapio nėra nė vieno tikro fakto“. Tokį teiginį vadinau tiesiog A. Bumblausko kliedesiu. Panašu, kad jis, net neskaitęs Ch. L. T. Pišelio monografijos, ėmėsi „teisėjo“ vaidmens pagal vieną Lietuvos istorikų „elito“ nuostatą.

Drįstu teigti, kad minimoje Pišelio knygoje, bent iki A. Bumblausko minėto 60 puslapio, istorinių kliedesių yra mažiau, kaip, pvz., A. Vijųko-Kojelavičiaus „Lietuvos istorijoje“ /14/, M. Strijkovskio kronikoje /31/ ar Lietuvos metraštyje, Bychovco kronika /18/, kurie taip aršiai nekrit-

Vasaros išdaigos. Danutės Mukienės nuotrauka

tikuojami. Net pats A. Bumblauskas rašė: „Kai kas teigia, kad svarbiausius dalykus apie senąją Lietuvą (arba LDK) išdėstė pirmieji Lietuvos istorikai – Motiejus Strijkovskis ir Albertas Kojelavičius-Vijųkas XVI–XVII a. Net jei šis teiginys teisingas tik iš dalies, rašant naują istorijos knygą jį reikia turėti omenyje“ /5, p./ Taigi, Kojelavičius, kuris rėmėsi vieninteliu šaltiniu – M. Strijkovskio kronika /31/ „reikia turėti omenyje“, o Pišelio knyga /27, 28/, kuriame pateikta gausybė didelio dėmesio vertų literatūros šaltinių, vadinama „viena iš tisa nesąmone, tiesiog falsifikatu“.

Paanalizuokime taip prof. A. Bumblausko koneveikiamų pirmųjų 60 Ch. L. T. Pišelio knygos „Žemaitija: nežinoma istorijoje“ puslapių turinį. Pirmajame knygos skyriuje „Aisčių gentys“ (p. 13–24) Pišelis, rašydamas apie Aisčių kilmę (p. 13–24), rėmėsi Roberto Searo (Sears) /30/, A. E. Tenanto (Tennant) /33/, Benjamino A. Duaito (Dwight) /6/, Henriko Paškevičiaus /24/ darbais ir darė nuorodas į Izaoko Teiloro (Isaac Taylor), Imanuelio Kanto, Šarono Ternerio (Sharon Turner), Tacito, Adomo Brėmeniškio ir kitų autorių darbus. Paminėtina, kad Tacito darbais rėmėsi ir dar ne taip senų laikų Lietuvos istorikai J. Jakštas, Z. Ivinskis, P. Šležas, P. Klimas, ruošdami plačiai žinomą A. Šapokos redaguotą „Lietuvos istoriją“, pirmą kartą išleistą 1936 m. Kaune /17/. Joje rašoma, kad „Pirmutinis mūsų krašto gyventojus mini pirmojo

(Nukelta į 30 p.)

Jomantų kaimo (Šilalės r.) kryžius. Danutės Mukienės nuotrauka